

Let izhaja vsaki dan v ponedeljku. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, za 3 mesece L 22.—, za 6 mesecev L 40.—, za leto L 75.—, v izjemnih mesecih L 6.50 več. — Po pošti L 1.30. — Oglasnina za 1 mm prostora v široki 1 kolo L 1.30. — Oglasnina za 1 mm prostora v ozki 1 kolo L 1.30. — Oglasi denarnih zavodov L 2.—, na drugi strani L 2.—

GUSLAR

Pred kratkim smo poročali o dveh guslarjih Črnogorcih, ki sta bila povabljeni v Berlin, da pojeta in svoje pesmi spremljata na nove gramofonske plošče, ki ostanejo v tamošnji državni knjižnici kot priča o tej nar. posebnosti na slovanskem jugu. O guslarju beremo zanimivo črtico v prilogi »Frankfurter Zeitung« izpod peresa znanega proslavca Balkana, nemškega pisatelja Hermana Wendela. To črtico podajamo v naslednjem v prevodu.

»Ko je ustvaritelj modernega srbskega pismenega jezika Vuk Stefanović Karadžić zbiral pred sto in nekaj leti kot prvi sistematično ljudsko poezijo svojega naroda, so prišle kaj kmalu in sicer najprej po Jakobu Grimmu srbske narodne pesmi na Nemško in navdušile tako Goetheja kakor Viljema Hinboldta. V dvajsetih letih devetnajstega stoletja je bila srbska narodna poezija, kakor so jo podajali Grimm, Gerhard in Talvi v prevodih, naravnost moda v Nemčiji, toda ona je živela v eni sami in niti ne v svoji najzanimivejši dimenziji. Ako predstavljajo narodne pesmi sploh po posebej izrazu znamenitega zbiratelja narodne poezije Ludvika Kuba-ja »muzikalno-literarno kulturo analfabetizma« (nepismenosti), služijo se posebej srbske junaške pesmi ne toliko namenu, da se berejo kakor da se slišijo, kako jih prednaša guslar s spremljanjem na svoje gusli.

Gusle so preprosto glasbilo, ki je prehajalo iz temne preteklosti skozi stoletja iz roke v roko. Okrogel lesen trup, črezen napeta ustrojena jagnjetina, dolg vrat, ki se navadno končuje v človeško ali konjsko glavo, ena sama struna iz sukanke konjske grive od spodnjega dela trupa do navijača na vratu. Struna se drgne z lokom iz konjske grive. Glasbilo daje samo prvih pet celih in polovičnih glasov, toda njeno šumenje, ki se dozdeva ušesu, navajenemu na zapadno harmonijo, najprej monotono, enolično, pridobiva, čim bolj napreduje junaška pesem, ki jo spremlja, na sugestivni sil.

Nekdaj so vsele gusle v vsaki srbski koči. Ko je vstopil gost, jih je snel hišni gospodar s stene, igral nanje in pel, nato jih je dal gostu, ki je isto tako nje igral in pel. Tako je šlo večkrat cele noči zaporedoma. Ob enem so potovali guslarji iz sela v selo, potujoči pevci, ki so pravili poslušajočemu ljudstvu na svoja godala o starih in novih junaških činih. Kjerkoli je slišal kak izobraženec take pevce, jih je moral nehoti primerjati z grškimi rapsodi homerske dobe, posebno ker tudi guslarji niso prednašali naučenega, marveč so peli brez vsake priprave in so se na sploh držali le v danem okvirju, tako da ni bilo besedilo deseterca nikdar eno in isto.

Toda že v sredi devetnajstega stoletja je tožil Siegfried Kapper, ko je potoval po slovanskem jugu, da se le redkokdaj dobi kak guslar in da ta lepa pesniška oblika zgodovinske rapsodije bolj in bolj izumira. Danes niso zmagale v glasbenem oziru samo ciganske gosli, harmonika, gramofon in radio, marveč so tudi časopisi in knjige pripomogle odriniti guslarja od njegovih gusel, ki je prej, v dobi nepismenosti, nadomeščal tako časopise kakor knjige. Eden izmed zadnjih pravih guslarjev, Tanasije Vučić je bival ne dolgo od tega na prizadevanje praškega slavista profesorja Gesemann-a in ob podpori nemške vlade v Nemčiji, da izroči svoje pesmi fonografu za glasbeni arhiv berlinske državne knjižnice. Z njim je prišla srbska junaška pesem tudi glasovno med Nemce.

V nemško jugoslovanski družbi v Frankfurtu je pel ta potomec rapsodov iz Vukove dobe, robat Črnogorec, čigar mišljenje in čuvstvenost korepinji v davno propadli plemenski ustavi, pred civiliziranim občinstvom dvajsetega stoletja. Nepremično je sedel v svoji zlatom bogato obšiti narodni noši, na glavi mu je čepela mala črna rdeča čepica, glava sama se je zdel, da je izklesana iz trdega

lesa. Sel minulega sveta je drgnil s konjegrivskim lokom po konjegrivski struni in pel o Jankoviču Stojanu, kako se vrača iz turškega ujetništva, kako dobi snubače pri svoji ženi, kako jih odpravi z doma s pomočjo darov, pel je, kako Stojanova mati med tem v vinogradu trte veže in jih namaka ob spominu na izgubljenega sina s svojimi solzami, ko domov zvečer se vrača mati žalostna je v srcu, glas ji toži, toži bridko kakor kukavica...

Stoletja so bila izbrisana in poslušalci niso zaupali, stopivši na ulico, svojim očem, ko so videli, da vozi električna železnica.

Minister Titulescu

pri on. Mussoliniju

RIM, 25. Danes predpoldne ob 10.30 se je romunski zunanji minister Titulescu v družbi poslanika Laprovvarija podal na dvor, kjer ga je kralj sprejel v privatni avdijenci, ki je trajala več kot pol ure. Nato se je g. Titulescu podal v Pantheon in na grob neznanega vojaka, kjer je položil cvetje.

RIM, 25. Ob 18. uri je sprejel ministrski predsednik Mussolini v palači Chigi romunskega zunanjega ministra Titulesca. Imela sta dolg razgovor o splošnem političnem položaju in o italijansko-romunski odnošaji.

Govor min. on. Belluzzo

povodom ustoličenja upravnega sveta konsorcija za zemljiške melioracije

RIM, 25. Danes dopoldne je bil v prostorih ministrstva za nacionalno gospodarstvo ustoličen upravni svet kreditnega konsorcija za zemljiške melioracije. Ob tej priliki je imel minister za nacionalno gospodarstvo Belluzzo kratek govor, v katerem je očrtal naloge, ki jih bo moral rešiti upravni svet novega konsorcija.

Delovanje upravnega sveta, je rekel minister med drugim, mora biti jako previdno in istočasno ustvarjajoče. Velika previdnost upravnega sveta mora zagotoviti sodelovanjem denarnim zavodom in hraniteljem zavest, da je bil njihov denar dobro naložen in da jim bo gotovo spet povrnen. Delovanje upravnega sveta bo ustvarjajoče radi tega, ker bo podpiral samo take zemljiške melioracije, ki so najbolj prikladne in dobičkonosne. Zato bo moral biti upravni svet pri podeljevanju posojil zelo izbirčen ter bo moral dajati prednost načrtom, po katerih bo v čim krajšem času največ porastla proizvodnja. Upravni svet bo moral posvečati svojo pažnjo predvsem južni Italiji in otokom. Minister Belluzzo je zaključil svoj govor z željo, da bi delovanje upravnega sveta novega konsorcija obrodilo bogate sadove.

Ministru se je zahvalil v imenu upravnega sveta predsednik poslanec Frignani. Po ministrovem odhodu je razpravljal upravni odbor o svojih pravih.

Seja vodstva fašistovske stranke

Poročilo on. Turatija

RIM, 25. Danes predpoldne se je v palači »Vidone« sestalo vodstvo fašistovske stranke ki seji, kateri je predsedoval on. Turati. Seja je trajala precej časa in je bila posvečena proučevanju splošnega položaja, ki je nad vse zadovoljiv, ter proučevanju nekaterih vprašanj kraljevega značaja. On. Turati je podal poročilo, naglašujoč pomen in važnost boljšinskega in milanskega zborovanja ter je pohvalil fašistovske organizacije obeh krajev.

Takoj po seji vodstva se je on. Turati podal v viminalsko palačo, kjer je konferiral z načelnikom vlade.

Vodstvo dopoldne se ni dovršilo vsega svojega dela in se je radi tega vršila še tekom popoldneva druga seja.

RIM, 25. Danes zjutraj se je vršila pod vodstvom glavnega tajnika fašistovske stranke Turatija seja strankinega vodstva, ki je razpravljalo o splošnem položaju stranke ter o predsto-

ječem zasedanju velikega fašistovskega sveta. Seja, ki je bila ob 13. uri prekinjena, se je nadaljevala popoldne. Vodstvo je popoldne razpravljalo o položaju stranke v posameznih pokrajinah in o poročilu, ki ga bo podal glavni tajnik na zasedanju velikega fašistovskega sveta.

Italijansko-jugoslovenska pogodba

Rok zapadlosti podaljšem do 28. julija 1928

BEOGRAD, 25. Italijanski poslanik general Bodrero je posetil danes dopoldne pomočnika zunanjega ministra Stevana Pavlovića. Diplomatični krogi so zatrjevali, da je ta poset v zvezi s pogajanjmi za podaljšanje roka prijateljske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Popoldne je posetil general Bodrero tudi zunanjega ministra dr. Marinkovića. Ob tej priliki je bil podpisan protokol o podaljšanju rimskega pakta do 28. julija 1928. O podpisu je bilo sestavljeno naslednje poročilo:

»Dne 25. januarja 1928. ob 16.30 sta se sestala v Beogradu zunanji minister dr. Voja Marinković in italijanski poslanik general Bodrero ter podpisala naslednji protokol:

»Upoštevajoč potrebo podaljšanja roka, določenega v členu 4. pakta prijateljstva in prisrčnega sodelovanja med kraljevino Italijo in kraljevino SHS, podpisanega v Rimu dne 27. januarja 1924, sta se podpisana pooblaščenca, opremljena s pooblastitvijo Nj. Vel. italijanskega kralja in Nj. Vel. kralja SHS, najdenimi v dobri in predpisani obliki, sporazumela o tem:

»Vlada Nj. Vel. italijanskega kralja in vlada Nj. Vel. kralja SHS, zavedajoči se bližnjega zapadka roka, določenega v čl. 4. pakta prijateljstva in prisrčnega sodelovanja med kraljevino Italijo in kraljevino SHS, podpisanega v Rimu dne 27. januarja 1924, sta sporazumno določili, da se podaljša ta rok do 28. julija 1928. V potrdilo tega sta pooblaščenca podpisala ta protokol in ga opremila s svojima pečatoma.

»Izdelan v Beogradu dne 25. januarja 1928. v dveh izvodih. »Sledita podpisa jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića in italijanskega poslanika v Beogradu generala Bodrera.»

Odposlanstvo mesta Firenza pri predsedniku vlade

RIM, 25. Ministrski predsednik je sprejel danes med drugimi osebnostmi tudi odposlanstvo mesta Firenza, ki so mu poročali o pripravah za nacionalno razstavo znanstvene zgodovine, ki se bo vršila prvokrat v Firenzah tekom prihodnje jeseni, in o organizaciji tretjega mednarodnega knjižnega sejma, ki bo istotako v Firenzah tekom prihodnje pomladi. Do sedaj se je obvezalo 22 držav, da se bodo udeležile tega sejma. Med temi državami so tudi nekatere balkanske in azijske države.

Osobje trgovinsko-obrtnih zbornic pri pokrajinskih gospodarskih svetih

RIM, 25. Ministrstvo za nacionalno gospodarstvo je razposlalo prefektom okrožnico, v kateri jih poziva, naj s posebno pažnjo pregledajo sezname o sobja trgovinsko-obrtnih zbornic, ki bo povodom ukinjenja teh zbornic prešlo v področje pokrajinskih gospodarskih svetov. Minister opozarja prefekte, naj postopajo pri reviziji seznamov tega o sobja po fašistovskih kriterijih. Isto je priporočil tudi glavni tajnik fašistovske stranke pokrajinskim političnim tajnikom.

Odredba proti nemoralnim knjigam, tiskovinam in slikam

RIM, 25. Ker je ministrstvo za notranje zadeve še vedno prejemale pritožbe, da se izlagajo v javnih trgovinah in knjigarnah knjige, tiskovine in slike, ki so v nasprotju z moralo, je bila izdana za prefekte natančna odredba, v kateri se pozivajo, naj z vso strogostjo izvajajo zakonske predpise, ki se nanašajo na prepoved prodajanja in izlaganja nemoralnih knjig, tiskovin in slik.

Uruguaysko odposlanstvo zapustilo Rim

RIM, 25. Sinoči je priredil uruguayski poslanik na čast ministrskemu predsedniku Mussoliniju banket v hotelu »Excelsior«, na katerega so bili povabljeni poleg uruguayskih odposlancev tudi mnogi drugi dostojanstveniki. Uruguaysko odposlanstvo je danes odpotovalo iz prestolnice.

Okrožnica o propagandi proti preklinjanju

RIM, 25. Državni podtajnik pri ministrstvu za notranje zadeve je izdal okrožnico za prefekte, v kateri jim priporoča, naj podpirajo propagando proti preklinjanju in pazijo na strogo izvajanje tozadevnega zakona, ki določa za kletvine razne kazni. Okrožnica priporoča v nadaljnjem prefektom, naj dovoljujejo in podpirajo prodajanje napisov udruženja proti preklinjanju, pri čemer pa ne smejo dopuščati nikakega pritiska na trgovce in gostilničarje, kajti izpostavljanje takih napisov nikakor ni obvezno.

Prestolonaslednik v poslanski zbornici

RIM, 25. Danes ob 15. uri je prišel prestolonaslednik v spremstvu svojega pobočnika generala Clericija v poslansko zbornico ter si je ogledal na novo urejene knjižnične prostore. Sprejeli so ga člani predsedništva poslanske zbornice in mnogi poslanci.

Za zračni progi Kvarner-Istra in Kvarner-Jakin

RIM, 25. Agencija »delle Informazioni« poroča, da bo 17. februarja otvorjena zračna proga med Beogradom in Zagrebom za poštni in potniški promet. V pristojnih italijanskih krogih povdarjajo, da je z ustanovitvijo te nove zveze na vzboju Jadrana stopilo v ospredje vprašanje o potrebi zračnih zvez med Kvarnerom in Istro ter Kvarnerom in Jakinom.

On. Turati bo otvoril nove prostore knjižarne »Littorio«

RIM, 25. Jutri dopoldne bo otvoril glavni tajnik fašistovske stranke on. Turati nove prostore knjižarne »Littorio« na korzu Umberto. Tekom jutrišnjega dopoldneva se bo v tej knjižarni prodajalo samo novo delo o razvoju fašizma od intervencije do rimskega pohoda v zrcalu Mussolinijevih spisov, za katero je napisal Turati znani predgovor. Izkupilec za knjige, ki se bodo prodale v prvih treh urah, od 9. do 12., bo v korist sirotam in družinam padlih fašistov.

Novi ukazi

RIM, 25. »Gazzetta Ufficiale« je objavila v svoji današnji številki med drugimi tudi naslednja dva kr. ukaza-zakona: Prvi, ki je datiran z dne 29. decembra 1927., določa, da se razširijo predpisi kr. ukaza-zakona z č. 23. oktobra 1927., št. 1966, na o sobje občinskih uprav. Drugi, ki je bil podpisan dne 5. januarja t. l., pa določa, da se podaljša rok, ki je bil določen za vlaganje in pregledovanje prošnje za vpis v sezname inženirjev in arhitektov.

Afganistanska kraljeva dvojica v Parizu

PARIZ, 25. V Parizu je prisel afganistanski kralj s svojim spremstvom. Nastanil se je v Quaiju d'Orsay. Na postaji so ga sprejeli predsednik republike Doumergue, člani vlade in drugi.

Venizelos bo stopil spet v aktivno politično službo?

ATENE, 25. Poset, katerega je napravil finančni minister pri Venizelosu, je povzročil naravno senzacijo. Kot se doznava, je minister baje nagovarjal Venizelosa za potovanje v London. Potovanje Venizelosa v London naj bi pomenilo njegov povratak v aktivno politično življenje.

Pred volitvami na Poljskem

VARŠAVA, 25. Na Poljskem se bodo v kratkem vršile volitve. Pri tajništvu glavnega volilnega odbora je bilo do sedaj vloženo 33 list.

Odmevi incidenta v St. Gotthardu v londonskem listu

PRAGA, 25. Ker je ministrski predsednik bolan, je na interpelacije glede tihotapljenja orožja na Madžarsko odgovorjal dr. Schramek. Dejal je, da Mala antanta ni vložila radi dogodke pri St. Gotthardu nobene protestne note v Ženevi, ker je dolžnost Družbe narodov same, da uvede po lastni iniciativi preiskavo.

LONDON, 25. V londonskih diplomatskih krogih se je povodom vesti, da je Mala antanta odločila svoj korak pri Družbi narodov radi tihotapljenja orožja v Madžarsko, pojavila govorica, da je protest Male antante za enkrat preprečila neka veselja. Sploh pa se diplomatični krogi velikih držav niso mnogo zanimali za oni incident, kateremu pripisuje Mala antanta baje prevelik pomen. Kot poroča tukajšnji »Daily Telegraph«, je s tem protestom v zvezi tudi poset romunskega zunanjega ministra Titulesca pri ministrskem predsedniku Mussoliniju. Romunska vlada namerava glede onega incidenta pri St. Gotthardu gostovati z vso previdnostjo, posebno še, ker je minister Titulescu baje dobil nalog, da tekom svojega razgovora z Mussolinijem pridobi Italijo, da bo pri reševanju vprašanja o madžarskih narodnih manjšinah v Romuniji podprla stališče romunske vlade.

Finančna politika

francoske vlade in poslanska zbornica

PARIZ, 25. Včerajšnja razprava o finančni politiki vlade v poslanski zbornici je na splošno razočarala one, ki so si obetal, da se razprave važne zaključke z ozirom na predstoječo volilno orientacijo. Pri včerajšnji razpravi so govorili trije poslanci opozicije. Iz njihovih govorov in debate sledijo z veliko jasnostjo naslednji trije zaključki: Da Poincaré ne namerava stabilizirati franka niti danes niti jutri, ampak da ima namen odložiti stabilizacijo, dokler volilni boj in volitve ne bodo končane; da ne bo niti najmanj odstopil od svojega sedanjega davčnega sistema in da ne bo podal njegov kabinet demisije pred volitvami.

Seja jugoslovanske nar. skupščine

Podpiranje pasivnih krajev

BEOGRAD, 25. Seja jugoslovanske narodne skupščine je bila mestoma zelo živahna. Pred prehodom na dnevni red je stavil poslanec dr. Predavec nujni predlog, naj vlada nemudoma izvede potrebno organizacijo za prehrano pasivnih krajev. Za njegov predlog je govoril še poslanec Savlić. Zastopnik finančnega ministra dr. Spaho je na izvajanja predgovornikov odgovoril, da je vlada sicer že stori-la, kar je bilo potrebno, da pa kljub temu sprejema predlog.

Pred zaključkom se je se oglasil k besedi še poslanec Lazarić, ki je zahteval, naj se na dnevni red jutrišnje seje stavi tudi interpelacije. Njegovo zahtevo pa je predsednik narodne skupščine odklonil z motivacijo, da doslej ni prejel od ministrov nobenega odgovora. Seja je bila radi svečanega krsta kraljeviča Andreja, katerega so prisostvovali načelniki vseh strank, prekinjena še pred 12. uro. Narodna skupščina se sestane jutri ob 9. uri. Na dnevnem redu jutrišnje seje je razprava o novem finančnem zakonu.

Dinar bo stabiliziran tekom tega leta?

BEOGRAD, 24. »Politika« poroča o pogajanjih, ki jih vodi jugoslovanski finančni minister Marković z angleškimi finančniki. Glasom tega poročila so ti razgovori v zvezi s stabilizacijo dinarja. Dinar bo postavljen na zlato podlago, kot napoveduje beograjski list, še tekom tega leta. V te svrhe bo Jugoslavija najela v Angliji posojilo, o katerem smo že svoj čas poročali. Pri tozadevnih pogajanjih pa stavijo angleški finančniki pogoj, da se ustvari zlati dinar.

Jugoslovanski kraljevič krščen za Tomislava

BEOGRAD, 25. Danes opoldne je bil krščen jugoslovanski kraljevič, ki je nosil začasno ime Andrej. Kraljeviču je kumoval angleški kralj Jurij, katerega je zastopal gospod Cunard, angleški poslanik v Beogradu. Kraljeviča je krstil v dvorni kapeli dvorni župnik Prot. Popović. Kraljevič je bil krščen za Tomislava. Kot znano, se je prvi hrvatski kralj istotako imenoval Tomislav.

Francosko-ameriška pogajanja

Nadaljnje Briandove in Kelloggove note ne bodo več objavljene

PARIZ, 24. Agencija »Havas« poroča, da Briandov odgovor ni povzročil v washingtonskih vladnih krogih nikak h komentarjev. Vlada Zedinjenih držav bo temeljito proučila francosko stališče, ki se je s poslednjo Briandovo noto docela pojasnilo in konkretiziralo. Tako vsaj sodijo diplomatični krogi v Washingtonu in iz zanesljivih virov se doznava, da Briandov odgovor v nasprotju s trditvami nekaterih ameriških listov ne pomeni konca pogajanj za sklenitev pogodbe za trajni mir. Vendar pa se je pri teh izmenjavah stališč in vidikov za eventualna pogajanja nekaj spremenilo. V Washingtonu prevladuje prepričanje, da se nadaljnje note med vladama Francije in Združenih držav ne bodo več objavljale. Ameriški vladni krogi pa gredo še dalje in si baje želijo, naj se tozadevna korespondenca med obema vladama za enkrat sploh prekine in naj se pogajanja nadaljujejo potom diplomatskih zastopnikov. Ti naj bi se dogovorili za načrt, ki bi ga bile voljne sprejeti vse velike države, katere bi se utegnile odločiti za omejeno pogodbo. Agencija zaključuje svoje poročilo z napovedjo, da se bodo v kratkem pogajanja ugodno zaključila in da bo za krajšo dobo sklenjena pogodba za odstranitev napadalnih vojn.

Velika železniška nesreča v Angliji

LONDON, 25. V bližini Capetowna je skočil s tira osební vlak. Nesreča je zahtevala 5 človeških žrtv, 28 potnikov je bilo ranjenih.

Politične beležke

Politični položaj v Avstriji

V najbližjih dneh bo dunajskemu parlamentu predložen zakonski predlog za ureditev stanovanskega vprašanja, najmenin. S tem bo spet prišlo na dnevni red zelo kočljivo vprašanje avstrijske notranje politike. Vlada se tega zaveda in je zato pripravila zakonski osnutek na način, da mu opozicija ne bo mogla preveč ugovarjati in da bo odpor proti njemu čim manjši.

Opozicija sicer se ni zavzela v tem pogledu svojega stališča, iz raznih izjav njenih voditeljev pa je treba sklepati, da opozicija načeloma ni protivna vladnemu predlogu in da bi celo zanj glasovala, če bi bila vlada pripravljena napraviti protislugo s tem, da bi se kot pričete veljavosti zakona o zavarnosti delavstva določil 1. januarja 1928. Če bi vlada ne hotela ugoditi tej zahtevi, tedaj ni izključeno, da bo opozicija skušala preprečiti odobritev stanovanskega zakona, kar bi moglo dovesti tudi do razpustitve parlamenta.

Iz teh razlogov se avstrijska javnost zelo zanima za potek razgovorov med vladjo in opozicijo, ki so se pričeli v tem tednu. Sporazum v tem pogledu bi bil znak, da je politična napetost v Avstriji ponehala in da se je pričela nova doba v odnosih med obema velikima strankama.

Sovjetski strokovnjak o vojni pripravljenosti posameznih evropskih držav

Na kongresu vojno-kemičnega društva, ki se je vršil te dni v Leningradu, je sovjetski vojaški strokovnjak Ugárov, član delegacije, ki je sodeloval pri predhodnih konferencah za razorožitev, podal obširno poročilo o vojaški pripravljenosti in sposobnosti nekaterih evropskih držav. V svojem poročilu je Ugárov izrazil bo-

